

Из „Първи сняг“

Кристина Тот е родена на 5 декември 1967 г. в Будапеща. Завършила е специалност скулптура в Училището за изобразително изкуство и френска филология в Университета „Йотвъш Лоранг“, Будапеща. Издала е стихосбирките „Есенно литнали палта“ (1989), „Нишката на разговора“ (1994), „Човекът-сянка“ (1997), „Сняг“ (2001), „Булеварден“ плач“ (2004). Носител е на наградите „Радноти“ (1990), „Гюла Ййеш“ (1994), „Атила Золтан“ (1996), „Атила Йожеф“ (2000), „Паладиум“ (2002). През 2003 книгата ѝ с детски стихове става Книга на годината. През 2005 г. ѝ е присъдена наградата на Сдружението на писателите, същата година получава и наградата Гемини. На български е издадена първата ѝ белетристична книга „Барког“ (в превод на Нели Димова), за която през 2007 авторката е удостоена с наградата „Марай“. През 2009 получава Лавров Венец на Република Унгария за цялостното си творчество като поет, писател и преводач.

Предложените стихотворения са от стихосбирката „Празник“, издадена през 2017 по случай 50-годишния юбилей на Кристина Тот. Подборът е на големия унгарски поет Ласло Латор, който избира 50 стихотворения от излезлите дотогава стихосбирки на авторката.

Светла Кьосева

Лекият багаж — песничка —

На Петер Лендел

*За нищо на света не мога нишките.
Ни да навия на кълбо, ни да разплитам.
Не ще да имам аз самата лек багаж
на тоя свят. А все ще ми е нужен.*

*Човек с дете: без своя лек багаж.
Хич да не тръгва, да си знае.
Така погледнати нещата,
защо са ни саксиите, цветята:*

*единствено водата в тях, сълзите.
За лексиконите да не говорим,
за тубите боя срещу косите
побелели първи. И така нататък.*

*Сънища, мечти: къде да поберем
всички лица, докосвания,
ромони красиви. Един-единствен
сън ще отнеса — за моя син*

*със себе си: нищо, седи и гледа.
Не може още да говори, ама аз
държа да обещае, че
преди него ще умра -*

Прати ми усмивка

I.

*Веднъж в метрото пак съгледах очите ти в чуждо лице.
Има такива дни в които всичко тъй ми напомня.
Някой се е вселил в някого хем е там хем не е.
Коя година сме не може все миналото да гоня.*

*Мой съученик така дойде насреща ми като дете.
Впрочем никога не съм си мислила че ние.
Господи колко ама колко ми се искаше да сме.
А то стоиш в метрото и остаряваш всуе.*

*Понякога мисля какво ще си кажат двете ни тела.
Какъв ли ще е мирисът ти друг навярно.
Дали ще се сговорят тези две тела.
От раждането на сина ми имам тънка цепка вляво.*

*И ханишът ми е взел да наедрява не знам какво ще е.
Всичко това не ме радва но пък не ме и дразни.
Странно беше да надникна в онова лице.
С чуждите си очи дали видя моите чужди устни.*

II.

Понякога се плаша заговоря ли чувам на майка ми гласа.
Миналия път в киното ме скастри ей тъй от огледалото.
Щом взе сапуна и същото чувство ме облада.
Защо бяха всичките гадни години още в началото.

Дори мъжът с който живея и той в някои интонации.
И кучето особено като ме загледа ама нейсе.
Това за майка ми ни най-малко не са прекаляваници.
И хич не знам защо ли ти ги разказвам тези.

Получих котка на последната ми коледа като дете.
Живеехме на шумна улица до гастронома, имаше сняг.
Видя ме и се втурна да я пресече.
Налага се за кой ли път да уча пак и пак.

Преди вместо някое камъче кестен или дори листо.
Да отговориш че тъкмо затова и в него.
Има нещо което съм видяла откъде да зная защо.
Говоря глупости и се подмазвам на творението.

III.

В началото на миналата есен се местехме в онази къща.
Всичко беше потънало в разтворител за бои и прах.
Чакахме от дъха ни миризмата да се промени да не е същата.
После взе да се застудява нямам спомен натам.

След време вече не можеше на терасата заранта.
Излизаше навън с кафето мръзнеше палтото.
Не слагаше не обитаваше опустелите места.
Човекът той слага ред и се устройва просто.

Толкова е странна днес светлината като далечен сезон.
Сякаш съм някоя друга или пък другаде.
Все пак се върнах за жилетката си от вън.
Не от багрите по-скоро по плътността на въздуха.

Става ясно не лятото рисува есенното лице.
Върху листото е стиснало устни ръждиво петно.
Синът ми се взира в тази котка с очи на дете.
Гледам гледам тънкия дим на безветрието.

Нямо, нямо, нямо

Ням

*жест,
в съня —
озарена празнота,
лицето му е без лице,
ала го желаеш:
път под снега,
между бедрата
вада,
когото обичаш
е в теб въпреки теб,
спи някъде и
чука в съня ти,
ръката му е ръката
между бедрата ти,
намираш я,
бавно кръжи,
разтваря хладната ти пазва,
острието на липсата ѝ
те застига точно сега,
име е името му,
пулсира споменът,
желаеш ли го,
чувстваш как плъзва в тебе,
как, ако е било,
вдига коляното ти
— ето,
даваш съня си,
будуването си,
немите тласъци,
лъч в озарена празнота.*

Нямо

*капитанът,
подводният град,
цяла вечер те гледа,
ангел излита,
каквото е било*

между вас, масата,
заобикаляш я, плуваш
из кухнята със сънено
лице за чай, чуваш
как идва, двустранно
колебание, ръка,
която си играе
с косата ти, лявата
гали гръдта ти,
обръщаш се, гробна
дълбоководна тишина,
среднощен чай,
в ушите ти барабани
перкусията на луната,
внимавай, шепне,
шепнеш: защо ли се бои,
повлича те,
гали челото ти,
мед, мед,
бъди нащрек,
пари среднощната чаша,
водата в гърлото,
бие взривеното сърце,
неговото, твоето,
зададено,
стигаш брега.

Ням

е и той,
мълчиш,
макар от дни
да желаеш
да държиш
члена му:
представяше си го в купето
под панталона,
докато качваше
чантата:
— добре, тогава
нека да е в три,

отиди в три,
остави шапката,
палтото, шала,
пресечи стаята,
до прозореца чакай
да застане зад тебе,
да скрие очите ти,
измери по китката му
бученето на кръвта си,
сега е сега,
разкопчаната му риза,
задницата, бедрото,
надвесвай се, най-сетне,
сега е, дълга разходка
из клитора,
плъзва се в тебе,
забързан филм, обещание,
да, само да, ала
нямо, нямо, нямо.

Ода за петдесетгодишните мъже

Къде сте вие, о, скъпи влюбени мъже,
къде, къде са пишещите ви машини:
между клавишите белеят пърхот
и опаднали коси — в кой ли мрак потракват сърцата ви,
дали това е краят или тишината, отекваща
по пътя?
Гледах задника си с гръб към огледалото,
какво да кажа, не е като преди,
но пак те желая неистово, който и да си,
винаги си само ти,
моят скъп четирийсетгодишен, който бавно
върви към петдесетте. Усещаш го в кръста,
побеляваш яко, а когато
се усмихнеш, се вижда, че са
разклатени кучешките ти зъби.
Ръката ми трепереше, когато влезе,
мажех филия в кухнята.
Ръката ти трепереше, а после
и гласът ти в телефона.
Защото ти си във всяка грозна игла

за вратовръзки, в целия ми
прецакан живот, във всяка
опразнена любов, в апартамента,
на стълбището, в миризмите.
Мъжът на петдесет е като
Опадалата шума на брега по пътя,
която бавно гние и със синкав дим гори,
ала припламва тайнствено, есенен огън из дворовете,
тук е, невидим
гризу в сънищата ми.

Somnivore

Както се любим и в зимната улица
иззад очите ти пламват лампите
Светлини огряват тротоара
стоя пред къщата където ранните

Псета не лаят дори на студа
гледаш урината замръзнала в снега
и я целиш с угарката
какво ли ще е ако все пак сега

Ти кажа че не те обичам
че никой никого така и не успях
и да дойда няма какво да се случи
винаги има друга улица и друго там

От години насам не мога да спя
дори да ме погали ничията ръка
пак няма да склопя очите си
вътрешно взрени нагоре в снега

И да ти звънна ей тъй случайно
само минавам нищо ново да поседим
Отворя ли очи в тях ще нахлуе
цялата тъга от очите ти —

Чувал за шума

*по дъното му гние времето,
в което можех да съм всичко друго.
Под найлона твърдокрили, бронирани ларви,
поколения от сменяща се твар.*

*Черно тяло на охлюв, сянка тъмнееща,
изпращения демонски се точат едва:
десетопръста твар, която и да е тя,
да не пресича моя път - пъстроцветна дъга!*

*Крица, главици, пипалца космати,
разкривени крачета по грапавия чам,
път на солта, на коприната, на светлината,
дом сред загнилите листа.*

*Сня, в съня ми водата закъснява,
името ми е понесла полека,
а аз, орехче в бурята, си повтарям:
сбират се петте континента.*

Превод от унгарски език на
Светла Кьосева